

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра мистецької освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

« _____ » _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень _____

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво _____

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація _____

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація _____

(назва)

Форма навчання: денна _____

(денна, заочна,)

2024 – 2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» _____
(назва навчальної дисципліни)
розроблена на основі освітньо-професійної програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація _____,
(назва ОПП)
навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня Перший
(бакалаврський) рівень, за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація _____
(шифр і назва спеціальності)

Розробники: Геращенко Б.О. _____

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
Мистецької освіти _____
Протокол від «____» _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів спеціальності 023
Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація за Першим
(бакалаврським) рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2024. – 15 с.

О Геращенко Б.О., 2024 рік
О ЦДУ імені В. Винниченка,
2024 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	Нормативна/ за вибором	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____ (назва)	Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (шифр і назва)	Рік підготовки	
		1-й	—
Семестр			
2-й		—	
Загальна кількість годин – 180	Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація (шифр і назва)	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 12		2 год.	—
		Практичні, семінарські	
		—	—
		Лабораторні	
		70 год.	—
		Самостійна робота	
		108 год.	—
		Індивідуальні завдання:	
		—	
		Вид контролю:	
		Екзамен	—

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета та цілі курсу.

Метою курсу є надати студентам ґрунтовні знання і практичні навички з реалістичного рисунку, допомогти їм опанувати техніки зображення об'ємних форм, а також розвинути естетичне сприйняття та творчі здібності для створення виразних і якісних художніх робіт.

Завдання вивчення дисципліни.

Курс «Рисунок» спрямований на формування у студентів базових знань, умінь та навичок з реалістичного зображення об'ємних форм. Протягом навчання студенти

опанують принципи та методи побудови лінійного, світлотіньового та тонального рисунку, а також вивчатимуть закономірності перспективи та композиції. Вони розвиватимуть творчі здібності, естетичний смак та вміння працювати з різними матеріалами й техніками. Курс охоплює завдання від зображення простих геометричних фігур до складних натюрмортів, що сприятиме розвитку художнього сприйняття та професійних компетентностей.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Компетентності	
Інтегральні компетентності:	ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.
Загальні компетентності:	ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
Фахові компетентності спеціальності (СК):	СК14. Розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища, володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. СК15. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. СК17. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах. СК25. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах. СК27. Здатність володіти знаннями й уміннями, спрямованими на досягнення успіху в професійній кар'єрі; враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, індивідуально-особистісних особливостей.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

Програмні результати	ПРН01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу. ПРН05. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел. ПРН06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах. ПРН09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід. ПРН14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функцію та естетичну специфіку у комунікативному просторі. ПРН15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.
-----------------------------	---

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. Зображення геометричних тіл

Тема 1. Зображення куба

Тема 2. Зображення циліндра

Тема 3. Зображення двох гіпсових геометричних фігур

Тема 4. Зображення трьох гіпсових геометричних фігур

Розділ II. Зображення гіпсового орнаменту

Тема 1. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту

Тема 2. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту

Розділ III. Рисунок натюрморту

Тема 1. Натюрморт з простих предметів

Тема 2. Зображення драперії

Тема 3. Натюрморт з різних за фактурою предметів

Тема 4. Натюрморт що включає архітектурний елемент (дорична капітель).

РОЗДІЛ IV. Принципи виконання малюнка інтер'єру

Тема 1. Малюнок інтер'єру.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма

	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	СР С		л	п	лаб.	інд.	СР С
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ І. ЗОБРАЖЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ												
Тема 1.1. Зображення куба (лінійно- конструктивне вирішення)		2		4								
Тема 1.2. Зображення куба (тональне вирішення)				4								
Тема 2. Зображення циліндра				8								
Тема 3. Зображення двох гіпсових геометричних фігур (піраміда і циліндр)				12								
Тема 4. Зображення трьох гіпсових геометричних фігур (сфера, конус і куб)				14								
Разом за Розділом І		2		42								
РОЗДІЛ ІІ. ЗОБРАЖЕННЯ ГІПСОВОГО ОРНАМЕНТУ												
Тема 1. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту				14								
Тема 2. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту				14								
Разом за Розділом ІІ				28								
РОЗДІЛ ІІІ. НАТЮРМОРТ												
Тема 1. Малюнок драпірування зі				10								

складками.												
Тема 2. Малюнок натюрморту з гіпсовим архітектурним елементом (іонічна капітель), двома предметами і драпіруванням.				22								
Тема 3. Малюнок натюрморту, складеного з предметів різних за формою, фактурою, тоном.				22								
Разом за Розділом III				54								
РОЗДІЛ IV. ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ МАЛЮНКА ІНТЕР'ЄРУ												
Тема 1. Малюнок інтер'єру.				10								
Усього годин				64								
ІНДЗ												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин												

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зображення куба (лінійно-конструктивне вирішення)	2
	Разом	2

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

	Разом	
--	-------	--

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.3. Теми лабораторних занять

4.3.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
РОЗДІЛ I. ЗОБРАЖЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ		
1	Тема 1.1. Зображення куба	4
2	Тема 1.2. Зображення куба (тональне вирішення)	4
3	Тема 2. Зображення циліндра	8
4	Тема 3. Зображення двох гіпсових геометричних фігур (піраміда і циліндр)	12
5	Тема 4. Зображення трьох гіпсових геометричних фігур (сфера, конус і куб)	14
РОЗДІЛ II. ЗОБРАЖЕННЯ ГІПСОВОГО ОРНАМЕНТУ		
6	Тема 1. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту	14
7	Тема 2. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту	14
РОЗДІЛ III. НАТЮРМОРТ		
8	Тема 1. Малюнок драпірування зі складками.	10
9	Тема 2. Малюнок натюрморту з гіпсовим архітектурним елементом (іонічна капітель), двома предметами і драпіруванням.	22
10	Тема 3. Малюнок натюрморту, складеного з предметів різних за формою, фактурою, тоном.	22
РОЗДІЛ IV. ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ МАЛЮНКА ІНТЕР'ЄРУ		
11	Тема 1. Малюнок інтер'єру.	10
	Разом	134

4.3.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зображення куба. Конструктивні зарисовки куба	4

2	Зображення куба. Конструктивні та тональні зарисовки куба	4
3	Зображення циліндра. Конструктивні та тональні зарисовки циліндра	8
4	Зображення двох гіпсових геометричних фігур (куб і конус)	12
5	Зображення трьох гіпсових геометричних фігур (куля, піраміда і куб)	14
6	Аналогічна постановка. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту	14
7	Аналогічна постановка. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту	14
8	Тематичні начерки та зарисовки (75 шт)	38
	Разом	108

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Разом	

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Рисунок» передбачено комплексне використання лекцій, лабораторних занять та самостійної роботи. Використовуються різноманітні методи організації й здійснення навчально-пізнавальної діяльності, а також методи стимулювання та мотивації, що сприяють розвитку творчого потенціалу студентів з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

Для формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання, включаючи комп'ютерну підтримку освітнього процесу та інтерактивні форми навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, обговорення дискусійних питань).

За джерелами отримання знань на заняттях використовуються як словесні методи (розповідь, бесіда, лекція), так і практичні. За рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються проблемно-інформаційні та дослідницькі підходи.

Для забезпечення ефективного засвоєння матеріалу курсу використовуються такі методи навчання:

- Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:**
 - **Словесні методи:** лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна лекція;
 - **Наочні методи:** презентація, демонстрування;
 - **Практичні методи:** вправи, практичні завдання.
- Методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:**
 - Метод проблемного викладу матеріалу;
 - Метод опори на життєвий досвід;
 - Навчальна дискусія.
- Методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:**

- Усний контроль;
- Письмовий контроль;
- Самоконтроль та взаємоконтроль.

Цей підхід до організації навчання спрямований на розвиток творчого мислення та формування стійкого інтересу до предмета, що в кінцевому підсумку сприяє професійному становленню майбутніх фахівців.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням принципів об'єктивності, індивідуального підходу, системності та всебічності.

Засоби оцінювання та методи демонстрації результатів навчання включають:

- Екзамен;
- Диференційований залік;
- Кафедральний перегляд.

Використовуються методи контролю, як усні, так і письмові, які сприяють підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль спрямований на перевірку розуміння та засвоєння окремих частин навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, а також здатності осмислити зміст теми.

Об'єкти поточного контролю включають систематичність та активність роботи на заняттях, виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюється рівень знань, продемонстрований у відповідях, активність під час обговорення питань на заняттях, результати практичної діяльності, тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри.

Порядок такого контролю визначається викладачем.

Підсумковий контроль має на меті перевірку розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчо використовувати накопичені знання, а також уміння сформулювати власне ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни.

Цей підхід до організації навчання спрямований на розвиток творчого мислення та формування стійкого інтересу до предмета, що в кінцевому підсумку сприяє професійному становленню майбутніх фахівців.

4.7.1 Критерії оцінювання лінійно-конструктивного зображення постановки з геометричних фігур.

Перспективна побудова геометричних фігур (1-5 балів)

- **5 балів:** Геометричні фігури зображені з правильною перспективною побудовою, дотримані всі правила сходження ліній у точках сходу, врахована точка зору. Оцінюється здатність до абстрактного мислення (ЗК5), застосування знань у практичних ситуаціях (ЗК6), а також володіння техніками перспективи (СК17).

- **4 бали:** Геометричні фігури зображено загалом правильно, з невеликими відхиленнями в перспективі, що не впливають на загальну форму. Оцінюється здатність аналізувати та синтезувати інформацію (ЗК5), здатність генерувати нові ідеї (ЗК9).
- **3 бали:** Допущені помилки у перспективі, деякі лінії не сходяться належним чином, але основна форма геометричних фігур зберігається. Оцінюється здатність до практичного використання знань (ЗК6) та аналітичного підходу до вирішення проблем (ІК1).
- **2 бали:** Суттєві помилки у побудові перспективи, форма геометричних фігур виглядає неправильно. Здатність мінімально оцінювати якість роботи (ЗК11), а також недостатнє володіння технікою (СК17).
- **1 бал:** Повна відсутність розуміння перспективної побудови. Нездатність до розв'язання спеціалізованих завдань (ІК1, СК14).

Пропорційність зображення (1-5 балів)

- **5 балів:** Всі пропорції геометричних фігур правильно дотримані, ребра мають правильну довжину та взаємне розташування. Оцінюється здатність до аналітичного мислення (ЗК5), правильне застосування знань на практиці (ЗК6), а також володіння технічними навичками (СК17).
- **4 бали:** Пропорції в цілому правильні, але є незначні відхилення в деяких деталях. Оцінюється здатність до аналізу та забезпечення якості виконання (ЗК11, ЗК6).
- **3 бали:** Пропорції геометричних фігур частково порушені, однак об'єкт можна впізнати. Оцінюється мінімальна здатність до аналізу та забезпечення якості виконання (ЗК11, ЗК6).
- **2 бали:** Помітні серйозні порушення пропорцій, форма геометричних фігур спотворена. Недостатнє володіння базовими категоріями (СК14).
- **1 бал:** Пропорції суттєво не відповідають реальності. Нездатність до виконання основних професійних завдань (СК27).

Лінійність та точність побудови (1-5 балів)

- **5 балів:** Лінії побудови чіткі, рівні та точні, без зайвих або "розмитих" контурів. Оцінюється здатність виконувати роботу з високою якістю (ЗК11) і технічна майстерність (СК17).
- **4 бали:** Лінії в основному чіткі, але присутні деякі незначні нерівності або зайві лінії. Оцінюється здатність до контролю якості виконання (ЗК11).

- **3 бали:** Лінії побудови мають нерівності або недостатню чіткість, можуть бути зайві лінії. Оцінюється мінімальна здатність використання знань на практиці (ЗК6).
- **2 бали:** Лінії нечіткі або неправильно побудовані, багато зайвих ліній. Низький рівень здатності аналізувати помилки і вчитися на них (ЗК5).
- **1 бал:** Побудова ліній не відповідає завданню, лінії хаотичні. Нездатність до забезпечення точності виконання (СК17).

Передача об'єму (1-5 балів)

- **5 балів:** Об'єм геометричних фігур переданий через конструктивні лінії, геометричні фігури виглядають як тривимірні об'єкти. Оцінюється здатність створювати повноцінний образ об'єкта у просторі (СК14) та здатність генерувати нові ідеї (ЗК9).
- **4 бали:** Об'єм переданий досить добре, але є незначні неточності. Оцінюється здатність до оцінки якості та аналізу роботи (ЗК11).
- **3 бали:** Передача об'єму неповна, геометричних фігур виглядає плоским у деяких місцях. Оцінюється мінімальна здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК6).
- **2 бали:** Об'єм геометричних фігур майже не переданий, форма виглядає деформованою. Недостатнє володіння основними принципами побудови форм (СК14).
- **1 бал:** Відсутність передачі об'єму. Нездатність до досягнення очікуваного результату (СК27).

Загальна естетика виконання (1-5 балів)

- **5 балів:** Робота виглядає акуратно, естетично, виконана з увагою до деталей. Оцінюється здатність презентувати завершений продукт (СК25) та цінування мультикультурності (ЗК12). Оцінюється здатність генерувати нові ідеї і враховувати особливості процесу (ЗК9, СК25). У повній мірі застосований комплексний художній підхід для створення цілісного образу (ПНР1). Застосовування знань з композиції, здатність розробляти формальні, площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах на високому рівні (ПРН06). Здатність на високому рівні трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функцію та естетичну специфіку у комунікативному просторі (ПРН14). Володіння на високому рівні

фаховою термінологію, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів (ПРН15).

- **4 бали:** Робота в цілому акуратна, проте є незначні недоліки в оформленні. Оцінюється здатність до оцінки якості та акуратності виконання (ЗК11). Здатність на задовільному рівні трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функцію та естетичну специфіку у комунікативному просторі (ПРН14). Володіння на задовільному рівні фаховою термінологію, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів (ПРН15).
- **3 бали:** Робота має кілька помітних недоліків, але в цілому виглядає задовільно. Оцінюється рівень здатності аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел (ПРН05). Мінімальний рівень здатності до забезпечення якості результату (СК17).
- **2 бали:** Робота виглядає недбало, присутні значні естетичні недоліки. Нездатність до забезпечення якості результату (СК17).
- **1 бал:** Робота виконана неакуратно, естетичний вигляд відсутній. Нездатність до виконання завдань з високою якістю (ЗК11, СК27).

4.7.2 Критерії оцінювання лінійно-конструктивного зображення постановки з тональним вирішенням.

Лінійно-конструктивне вирішення геометричних фігур (1-5 балів)

- **5 балів:** Лінійно-конструктивне зображення геометричних фігур виконане бездоганно, побудова перспективи точна, з дотриманням пропорцій та аналітичного підходу. Оцінюється здатність до аналізу та синтезу (ЗК5), здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК6), а також технічна майстерність (СК17). У випадку наявності симетричних/асиметричних орнаментів, лінійно-конструктивне зображення орнаменту виконане чітко, симетрія/повністю збережена.
- **4 бали:** Зображення геометричних фігур в основному правильне, але є незначні похибки в побудові перспективи або пропорцій. Оцінюється здатність до абстрактного мислення (ЗК5) та здатність виконувати завдання, що включають невизначеність (ІК1). У випадку наявності симетричних/асиметричних орнаментів, загальна конструкція орнаменту правильна, але є незначні похибки у побудові симетрії або пропорцій окремих елементів.

- **3 бали:** Допущені помітні помилки у побудові перспективи або пропорцій геометричних фігур, але загальна форма впізнавана. Оцінюється загальна здатність до конструктивного підходу (ЗК6) і володіння технікою (СК17). У випадку наявності симетричних/асиметричних орнаментів, загальна конструкція орнаменту правильна, але є незначні похибки у побудові симетрії або пропорцій окремих елементів.
- **2 бали:** Значні помилки у конструктивній побудові геометричних фігур, що спотворюють їхню форму. Оцінюється мінімальна здатність розуміти теорію і практику побудови форм (СК14). У випадку наявності симетричних/асиметричних орнаментів, є помітні помилки в симетрії або конструкції окремих елементів, проте загальна структура орнаменту зберігається.
- **1 бал:** Лінійно-конструктивне вирішення геометричних фігур суттєво неправильне або відсутнє. Недостатній рівень виконання та розуміння (СК17). У випадку наявності симетричних/асиметричних орнаментів, лінійно-конструктивне вирішення суттєво неправильне або відсутнє.

Тональний розбір (1-5 балів)

- **5 балів:** Тональний розбір виконаний технічно досконало, штрихування рівномірне, контрастність тонів добре передана, передача світла і тіні точна. Оцінюється здатність до аналізу та синтезу (ЗК5), здатність генерувати нові ідеї (ЗК9), та розуміння основних принципів композиції (СК14).
- **4 бали:** Штрихування виконане переважно правильно, але є незначні помилки у побудові тональних відношень або штрихуванні. Оцінюється здатність до оцінки якості роботи (ЗК11).
- **3 бали:** Тональний розбір частково правильний, але спостерігаються помітні помилки у передачі світла і тіні або техніці штрихування. Оцінюється практична здатність застосовувати техніку (ЗК6, СК17).
- **2 бали:** Тональний розбір нечіткий, штрихування нерівномірне, а світлотіньові відношення неточно передані. Недостатнє використання теорій та методів (ІК1, СК14).
- **1 бал:** Штрихування та тональний розбір практично відсутні або не відповідають вимогам. Нездатність до застосування теорії у практиці (СК17).

Моделювання форми об'єктів (1-5 балів)

- **5 балів:** Світлотіньове моделювання правильне, освітлення і об'єм геометричних фігур відповідають реалістичному зображенню. Оцінюється

здатність генерувати нові ідеї (ЗК9), а також розуміння та володіння техніками роботи з формою (СК17).

- **4 бали:** Світлотіньове моделювання в цілому правильне, але є незначні відхилення. Оцінюється здатність аналізувати й оцінювати якість роботи (ЗК5, ЗК11).
- **3 бали:** Є помилки у моделюванні форми, але об'єм геометричних фігур в цілому відчувається. Оцінюється здатність до застосування знань у практичних ситуаціях на задовільному рівні (ЗК6).
- **2 бали:** Світлотіньове моделювання порушене, об'єм геометричних фігур майже не передається. Недостатня майстерність у техніці (СК17).
- **1 бал:** Світлотіньове моделювання повністю відсутнє або виконане неправильно. Нездатність до досягнення професійних результатів (СК27).

Техніка штрихування (1-5 балів)

- **5 балів:** Штрихування виконане чисто, напрямок штрихів підкреслює форму геометричних фігур і гармонійно передає тональні переходи. Оцінюється здатність презентувати завершений художній продукт (СК25).
- **4 бали:** Техніка штрихування в основному правильна, але є незначні недоліки. Оцінюється здатність до забезпечення якості виконання (ЗК11).
- **3 бали:** Штрихування недостатньо рівне, спостерігаються помилки у напрямку або інтенсивності. Оцінюється здатність до аналітичного підходу (ЗК5).
- **2 бали:** Штрихування нерівномірне і хаотичне, відсутня чітка система передачі тону. Оцінюється технічна майстерність у роботі (СК17).
- **1 бал:** Штрихування практично відсутнє або виконане неправильно. Недостатня здатність до виконання завдань з високою якістю (ЗК11).

Загальна естетика виконання (1-5 балів)

- **5 балів:** Робота виглядає акуратно, естетично, виконана з увагою до деталей. Оцінюється здатність презентувати завершений продукт (СК25) та цінування мультикультурності (ЗК12). Оцінюється здатність генерувати нові ідеї і враховувати особливості процесу (ЗК9, СК25). У повній мірі застосований комплексний художній підхід для створення цілісного образу (ПНР1). Застосовування знань з композиції, здатність розробляти формальні, площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах на високому рівні (ПРН06). Здатність на високому рівні трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як

відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функцію та естетичну специфіку у комунікативному просторі (ПРН14). Володіння на високому рівні фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів (ПРН15).

- **4 бали:** Робота в цілому акуратна, проте є незначні недоліки в оформленні. Оцінюється здатність до оцінки якості та акуратності виконання (ЗК11). Здатність на задовільному рівні трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функцію та естетичну специфіку у комунікативному просторі (ПРН14). Володіння на задовільному рівні фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів (ПРН15).
- **3 бали:** Робота має кілька помітних недоліків, але в цілому виглядає задовільно. Оцінюється рівень здатності аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел (ПРН05). Мінімальний рівень здатності до забезпечення якості результату (СК17).
- **2 бали:** Робота виглядає недбало, присутні значні естетичні недоліки. Нездатність до забезпечення якості результату (СК17).
- **1 бал:** Робота виконана неакуратно, естетичний вигляд відсутній. Нездатність до виконання завдань з високою якістю (ЗК11, СК27).

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

Розділ І. Зображення геометричних тіл

1. Як правильно побудувати перспективу куба, враховуючи його пропорції та положення у просторі? (ЗК5, СК14, ПРН06)
2. Які особливості побудови циліндра в рисунку? Чим відрізняється зображення циліндра від інших геометричних тіл? (ЗК6, СК14, ПРН06)
3. Як правильно взаємодіють дві геометричні фігури у просторі? Що слід враховувати під час побудови композиції з кількох тіл? (ЗК9, СК15, ПРН01)
4. Як впливає освітлення на форму та тінь трьох гіпсових геометричних фігур? (ЗК5, СК17, ПРН06)

Розділ ІІ. Зображення гіпсового орнаменту

1. Які основні правила симетрії потрібно враховувати при створенні симетричного орнаменту? (ІК1, СК14, ПРН06)
2. Як особливості асиметрії впливають на композиційну побудову орнаменту? (ЗК9, СК14, ПРН06)

3. Які стилістичні та історичні аспекти слід враховувати під час зображення гіпсового орнаменту? (СК15, ПРН09, ПРН14)

Розділ III. Рисунок натюрморту

1. Як побудувати композицію натюрморту з простих предметів з урахуванням законів перспективи та пропорцій? (ЗК5, СК14, ПРН06)
2. Як текстура предметів впливає на зображення їх у натюрморті? Як правильно передати різні фактури? (СК17, ПРН06)
3. Як створити гармонійну композицію натюрморту, що включає архітектурний елемент? (ЗК9, СК14, ПРН01)
4. Які композиційні рішення можна використати для динамічного поєднання драперії та інших предметів? (ЗК9, СК14, ПРН01)

Розділ IV. Принципи виконання малюнка інтер'єру

1. Які основні принципи композиції слід враховувати під час створення малюнка інтер'єру? (СК14, ПРН06)
2. Як передати пропорції та глибину простору в малюнку інтер'єру? (ЗК5, СК14, ПРН01)
3. Які технічні та художні засоби можна використати для створення інтер'єрного малюнка, що відповідає сучасним мистецьким тенденціям? (ЗК11, СК27, ПРН15)

Загальні питання для самоконтролю

1. Як теоретичні знання з історії мистецтв допомагають у створенні якісних художніх робіт? (ЗК6, СК15, ПРН09)
2. Чи можу я критично оцінити власну роботу і внести необхідні корективи для підвищення її якості? (ЗК11, ПРН05)
3. Як я враховую сучасні тенденції мистецтва у своїх роботах? (СК27, ПРН15)
4. Як я можу інтегрувати здобуті знання в професійну діяльність та презентувати свої роботи на вітчизняному і міжнародному рівні? (СК25, ПРН15)

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Назви змістових модулів і тем		Кількість балів					
		У тому числі					
		Кількість год.	л	п	лаб	інд.	с.р.
Семестр 1		72	3	4	5	6	7
РОЗДІЛ I. ЗОБРАЖЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНИХ ТІЛ (30)							
Тема аудиторної роботи.	Тема самостійної роботи.						

Тема 1.1. Зображення куба	Зображення куба. Конструктивні зарисовки куба	4			2		2
Тема 1.2. Зображення куба (тональне вирішення)	Зображення куба. Конструктивні та тональні зарисовки куба	4			2		2
Тема 2. Зображення циліндра	Зображення циліндра. Конструктивні та тональні зарисовки циліндра	8			2		2
Тема 3. Зображення двох гіпсових геометричних фігур (піраміда і циліндр)	Зображення двох гіпсових геометричних фігур (куб і конус)	12			4		4
Тема 4. Зображення трьох гіпсових геометричних фігур (сфера, конус і куб)	Зображення трьох гіпсових геометричних фігур (куля, піраміда і куб)	14			5		5
РОЗДІЛ II. ЗОБРАЖЕННЯ ГІПСОВОГО ОРНАМЕНТУ (20)							
Тема 1. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту	Аналогічна постановка. Рисунок гіпсового симетричного орнаменту	14			5		5
Тема 2. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту	Аналогічна постановка. Рисунок гіпсового асиметричного орнаменту	14			5		5
ТЕМАТИЧНІ НАЧЕРКИ ТА ЗАРИСОВКИ (10)							
	Тематичні начерки та зарисовки (75 шт)	24					10
Семестр 2		72					
РОЗДІЛ III. НАТЮРМОРТ (30)							
Тема 1. Малюнок драпірування зі складками.	Аналогічна постановка. Зображення драперії Зарисовки, начерки	10			5		5
Тема 2. Малюнок натюрморту з гіпсовим архітектурним елементом (іонічна капітель), двома предметами і драпіруванням.	Аналогічна постановка. Малюнок натюрморту з гіпсовим архітектурним елементом (дорична капітель),	22			5		5

	двома предметами і драпіруванням.						
Тема 3. Малюнок натюрморту, складеного з предметів різних за формою, фактурою, тоном.	Аналогічна постановка. Малюнок натюрморту, складеного з предметів різних за формою, фактурою, тоном.	22			5		5
РОЗДІЛ IV. ПРИНЦИПИ ВИКОНАННЯ МАЛЮНКА ІНТЕР'ЄРУ (20)							
Тема 1. Малюнок інтер'єру.	Начерки одягненої фігури людини в інтер'єрі.	10			10		10
ТЕМАТИЧНІ НАЧЕРКИ ТА ЗАРИСОВКИ (10)							
	Тематичні начерки та зарисовки (75 шт)	24					10

Поточне тестування та самостійна робота (Семестр 1)			
Розділ I	Розділ II	Тематичні начерки та зарисовки	Екзамен
30	20	10	40
100			

Поточне тестування та самостійна робота (Семестр 2)			
Розділ I	Розділ II	Тематичні начерки та зарисовки	Екзамен
30	20	10	40
100			

Підсумковий контроль

Шкала оцінювання тестових завдань:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		

60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Барщ О.О. Рисунок в середній художній школі, 1963.
2. Іттен Й. Елементи образотворчого мистецтва. Навчальне видання щоденника Київ: ArtHuss, 2023. 168 с.
3. Іттен Й. Мистецтво форми. Мій форкурс у Баухаузі та інших школах. Київ: Фоліо, 2022. 400 с.
4. Сенін В.П., Коваль О.В. Школа рисунку олівцем. Натюрморт. Пейзаж. Портрет. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля»; Белгород: ООО «Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2007. 112 с.

Допоміжна

5. Дідик Н.Я. Основи композиції: Навчальний альбом-посібник. Ужгород: Видавництво «Мистецька лінія», 2009. 64 с.
6. Навчальний рисунок в Академії мистецтв: Альбом. 1990.
7. Олена Кульчицька (1877-1967) Графіка. Малярство. Ужиткове мистецтво: альбом-каталог. Львів: Априорі, 2013. 392 с.
8. Рисунок. Живопис. Композиція: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів худож.-граф. фак. Педінститутів. 1989. 207 с.
9. Сайदेвай Я., Гер А., Хортон Дж., Монахин П., Уайзман О. Рисунок та живопис. Повний курс навчання, 2011. 352 с.
10. Соловйова Б.О. Мистецтво рисунку, 1989. 254 с.

5.2. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Рисунок».
2. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.
3. Робоча програма

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.
2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.

3. *Формат бланка – А4 (210´ 297 мм).*